

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

سنة ١٤١٧

۸۷/۱۱/۱۰۲۷۰۸

۸۷/۱۱/۹

دانشگاه الزهراء (س)

دانشکده علوم اجتماعی و اقتصاد

پایان نامه

جهت اخذ درجه کارشناسی ارشد

رشته مطالعات زنان

عنوان:

بررسی تجربه زندگی مجردی دختران ۳۵-۴۵ ساله شهر تهران

استاد راهنما: دکتر سوسن باستانی

استاد مشاور: دکتر فریبا سیدان

دانشجو: خدیجه همرننگ یوسفی

اسفند ماه ۱۳۸۶

۱۳۸۷ / ۲ / ۲۵

۱۰۰۲۹۸

زندگی کره ای نیست که در جستجوی کثودن آن باشیم زندگی واقعی است که باید آن را
تجربه کرد.

(سورن کی یرنگارد)

تقدم به پدر و مادر عزیز و دوست داشتنی ام

به پدرم که لطف بیکرانش بزرگترین سرمایه زندگانی ام است

و مادرم که مهربانیهایش ارزشمندترین گنجینه عمرم است.

- حیدر و سپاس خداوند متعال را که هر آنچه در زندگی داریم، از آن اوست، همه چیز با قلم و تقدیر او رقم می خورد و ما همه
جزیره خواران خوان رحمت اویم. بزرگ پروردگار که هر آنچه در این مقال اتفاق افتاده همه از لطف و رحمت بیکران و بی پایان
اوست.

- با تقدیر و سپاس فراوان از استاد کرامت‌دور، دکتر سوسن باستانی که در نقش و لوای استاد راهنما، پایه‌ها، مرحله به مرحله با من بودند
و تم را گرفتند و در این راه بنموختم که دزدتابه سر منزل مقصود رسیدیم.

- با سپاس از استاد ارجمند مشاور، دکتر فریبا سیدان که در مراحل تحقیق مریاری نمودند و با تشکر از استاد محترم داور، دکتر خدیجه
سفیری که با صرف وقت و زمان، این رساله را مطالعه کرده و زحمت داورى آن را بر عهده گرفتند.

- با سپاس و تقدیر فراوان و بی پایان از صاحبان اصلی این پژوهش به دختران مجردی که در این راه مریاری نمودند، با سعادت و با
رویی گشاده و صدیقی بی نظیر ساعتها گفتگو با من نشستند و از خصوصی ترین تجربه زندگی خود یعنی تجربه با من سخن گفتند.

- بار دیگر از پدر و مادر مهربانم، برادرانم و بمنسب برادرم تشکر می‌کنم، آنان که در خلال سال‌های دوران کودکی تا این سالهای
جوانی، بدم و ششوق و یار من بوده اند با سختی، ناز و نگرانی ما و دغدغه‌های دوران تحصیل کنار آمده همه را تحمل نمودند و به من امید
دادند تا این نهال نازک با لدوبه سرانجام برسد.

- با تقدیر و سپاس فراوان از راهنمایی‌ها، حمایت‌ها، کمک‌ها و دل‌سوزی‌های دوستان بسیار خوبم خانم‌ها، زهره زارعی، فاطمه خادمی،
حوریه پرویزی، لوزا مرکان، سیده طالبی، زینب هادیان، مریم کاظمیان، مریم مردانی، بهاره، اعظم، لعبت و شیوا که در روز پر
و پنچ خنم این تحقیق، عاشقانه با الهامی را بهم بودند و پرواز را به من آموختند. به امید آن روزی که، جوایگویی محبت بی‌دریغشان
باشم.

چکیده

مساله تاخیر در ازدواج یکی از اساسی‌ترین مسائل اجتماعی است که در سراسر جهان وجود دارد، و در کشور ما نیز افزایش سن ازدواج و افزایش تعداد دختران هرگز ازدواج نکرده در سال‌های اخیر مطرح شده و قابل توجه و بررسی می‌باشد. هدف از مطالعه حاضر بررسی تجربیات دختران مجرد ۳۵-۴۵ ساله شهر تهران در زمینه مجرد در ابعاد مختلف آن است. در این تحقیق که تحقیقی پدیدارشناختی است، ده دختر مجرد در مصاحبه‌های انجام شده به توصیف و تجربه زندگی مجردی خود پرداختند. داده‌های حاصل از مصاحبه با استفاده از روش تحقیق کیفی پدیدارشناختی - تفسیری ون مانن مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت. حاصل این مطالعه ۶ مضمون می‌باشد که تجربه زندگی مجردی دختران را توصیف می‌کند این مضامین: فرصتها - محدودیت‌ها - احساسات - تخیلات و آرزوها - عکس‌العمل اطرافیان و مکانیسم رفتاری را شامل می‌شوند که جنبه‌های مختلف زندگی مجردی دختران را آشکار می‌کند.

یافته‌های این پژوهش بیانگر این مطلب است که دختران مجرد در مورد تجردشان احساس دوگانه دارند آنان از سویی آزادی ناشی از مجرد و از سویی نگرانی و کمبود و تنهایی را تجربه کرده‌اند. دختران مجرد از واکنش‌های دیگران در خصوص تجردشان ناراضی و ناراحت هستند و سعی می‌کنند در مقابل این واکنش‌ها برخوردهایی نیز از خود نشان دهند. اگر چه آنان به مجرد قطعی فکر نمی‌کنند و در انتظار افراد مناسب برای ازدواج هستند اما در عین حال برنامه‌هایی برای آینده، در صورت عدم امکان ازدواج دارند.

واژگان کلیدی: تجربه زندگی، دختران مجرد، پدیدار شناختی تفسیری.^۱

فهرست مطالب

عنوان.....	صفحه.....
چکیده	
فصل اول: کلیات تحقیق	
مقدمه.....	۱.....
بیان مساله.....	۳.....
اهمیت و ضرورت موضوع.....	۹.....
هدف تحقیق.....	۱۰.....
سوالات تحقیق.....	۱۱.....
فصل دوم: ادبیات تحقیق	
مقدمه.....	۱۲.....
تجرد در جهان.....	۱۲.....
تجرد در ایران.....	۱۵.....
نظریات مطرح شده در مورد تاخیر سن ازدواج.....	۱۷.....
(۱) نظریات جامعه‌شناسی	
۱-۱ نظریه دیکسون.....	۱۷.....
۱-۲ نظریه نگوین.....	۱۸.....
۱-۳ نظریه ویلیام گود.....	۱۹.....
۱-۴ نظریه مک دونالد و هیوول.....	۱۹.....
۱-۵ نظریه بهنام.....	۲۰.....
۱-۶ نظریه استیواستاک.....	۲۰.....
۱-۷ تئوری‌های همسان همسری.....	۲۱.....
۱-۸ نظریه سویت.....	۲۱.....
۱-۹ نظریه اینهمیر.....	۲۲.....
(۲) نظریات روان‌شناسی	
۲-۱ نظریه زیگموند فروید.....	۲۲.....
۲-۲ نظریه برگس و آدری.....	۲۳.....
(۳) نظریات اقتصادی	
۲۳.....	۲۳.....

۲۳	۳-۱ نظریه گری یگر
۲۴	پیشینه تحقیق
۲۴	تحقیقات انجام شده در ایران
۴۰	تحقیقات انجام شده در خارج از کشور
فصل سوم: روش تحقیق		
۵۰	مقدمه
۵۰	پایه فلسفی روش
۵۲	انواع روش های پدیدارشناسی
۵۴	محیط پژوهش
۵۴	جامعه آماری
۵۵	نمونه گیری
۵۵	روش نمونه گیری
۵۶	شرکت کنندگان
۵۷	ویژگی های مشارکت کنندگان مورد بررسی
۶۲	روش جمع آوری داده ها
۶۴	تحلیل داده ها
۶۵	(۱) بازگشت به ماهیت تجربه زندگی شده
۶۵	(۲) بررسی تجربه آن طور که زندگی شده به جای مفهوم پردازی
۶۶	(۳) تامل بر روی مضمون های ماهوی که پدیده را معلوم و مشخص می کند
۶۷	۳-۱ جدا کردن جملات مضمونی
۶۷	۳-۲ تبدیل کردن و تغییر شکل دادن جملات گفته شده
۶۸	۳-۳ متمایز کردن مضمون های ذاتی از مضمون های فرعی
۶۸	(۴) توصیف پدیده از طریق هنر نویسندگی و بازنویسی
۶۹	(۵) حفظ ارتباط قوی و جهت دار با پدیده
۷۰	(۶) توازن زمینه با در نظر گرفتن اجزاء و کل
۷۰	معیارهای مربوط به ارزیابی پژوهش
۷۱	(۱) معتبر بودن، اعتبار
۷۲	(۲) قابلیت اعتماد، وابستگی، همسانی
۷۲	(۳) قابلیت انتقال، انتقال، انتقال پذیری

۷۳ (۴) قابلیت تائید، تعیین

فصل چهارم: یافته‌ها

۷۴ مقدمه

۷۴ بخش اول: علت مجرد

۸۰ بخش دوم: تجربه مجرد براساس شش مضمون ون مانن

۸۱ (۱) فرصت‌ها

۸۱ ۱-۱ آزادی

۸۴ ۱-۲ نداشتن مسئولیت

۸۵ ۱-۳ کسب مهارت‌ها

۸۷ (۲) محدودیت‌ها

۸۸ ۲-۱ محدودیت در جامعه

۹۳ ۲-۲ محدودیت در خانواده

۹۵ ۲-۳ تنها بودن

۹۹ ۲-۴ محدودیت اعمال شده توسط فرد در قبال خود

۱۰۰ ۲-۵ از دست دادن سلامتی

۱۰۱ (۳) احساسات

۱۰۱ ۳-۱ احساسات خوشایند

۱۰۳ ۳-۲ احساسات ناخوشایند

۱۱۲ (۴) تخیلات و آرزوها

۱۱۲ ۴-۱ آرزو در مورد همسر آینده

۱۱۴ ۴-۲ آرزو در مورد فرزنددار شدن

۱۱۵ ۴-۳ آرزو در مورد زندگی مشترک بعد از ازدواج

۱۱۷ (۵) عکس‌العمل اطرافیان

۱۱۷ ۵-۱ نگرانی اطرافیان

۱۱۹ ۵-۲ گفتارها و رفتارهای اطرافیان

۱۲۳ (۶) مکانیسم رفتاری

۱۲۴ ۶-۱ بازتاب‌های ذهنی و رفتاری

۱۳۰ ۶-۲ عکس‌العمل درمقابل غریزه جنسی

۱۳۲ ۶-۳ تصمیم برای آینده

بخش سوم: تجربه تجرد در جهان زیسته.....	۱۳۴
تعریف مفهومی از جهان زیسته و ابعاد آن.....	۱۳۵
جهان زیسته.....	۱۳۵
زمان زیسته.....	۱۳۵
مکان زیسته.....	۱۳۶
ارتباط زیسته.....	۱۳۶
بدن زیسته.....	۱۳۷
فصل پنجم: خلاصه و نتیجه گیری.....	۱۳۹
کاربرد یافته‌ها.....	۱۴۹
پیشنهاد برای پژوهش‌های بعدی.....	۱۵۰
محدودیت‌های تحقیق.....	۱۵۰
فهرست منابع	
فهرست منابع فارسی.....	۱۵۲
فهرست منابع انگلیسی.....	۱۵۶
پیوست‌ها: جملات و نقل قول‌ها (تجربه تجرد - علت تجرد.....	۱۶۰

فهرست جداول

عنوان.....	صفحه.....
جدول (۱) توزیع فراوانی دختران هرگز ازدواج نکرده در سال‌های ۱۳۶۵، ۱۳۷۵ و ۱۳۸۵ در شهر تهران.....	۴
جدول (۲) درصد دختران هرگز ازدواج نکرده در شهر تهران.....	۵
جدول (۳) ویژگی‌های مشارکت‌کنندگان در تحقیق.....	۵۷
جدول (۴) مضمون‌های ظهور یافته و زیرمضمون‌های مربوط به آنها.....	۸۱
جدول (۵) ابعاد جهان زیسته.....	۱۳۸

فصل اول

کلیات تحقیق

ازدواج^۱ یک حادثه مهم و به یاد ماندنی در طول زندگی هر فرد است و مهمترین اصل برای فرآیند تشکیل خانواده می باشد.

خانواده بدون ازدواج به وجود نمی آید و وقتی خانواده ای نباشد اجتماعی نیز تشکیل نمی شود و وقتی اجتماع نباشد، تمدن نیز به مرحله ظهور نمی رسد هر کدام از این موارد وابسته به دیگری است یعنی تمدن نتیجه ازدواج و اجتماع نیز تولد یافته خانواده و خانواده نیز مولود ازدواج می باشد (بیابانگرد، ۱۳۸۱).

مالهوتورا^۲ در سال ۱۹۹۷ بیان داشته که ارزش های ازدواج و پیوند اولیه فقط به دلیل شروع باروری و تولید مثل نیست بلکه بیشتر به دلیل تشکیل خانواده و پروسه ازدواج است که در واقع بازتاب آن راه و روش زندگی خانوادگی است (مینچ^۳، سینگ^۴، و کاسترلین^۵، ۲۰۰۵). ازدواج از منظر دینی از جایگاه بالایی برخوردار است به طوری که پیامبر اکرم (ص) فرموده اند: ازدواج سنت من است و هر کس از سنت من روی برگرداند از من نیست. مساله ازدواج برای زنان و مردان مهم است و اغلب آنها دوست دارند که ازدواج کنند. بسیاری از جوانان به ویژه دختران در انتظار ازدواج هستند و به ازدواج و ویژگی های همسر آینده خود می اندیشند. به عنوان مثال نتایج مطالعه ای که بر روی دختران بالغ کانادایی انجام شده است، نشان می دهد که حدود $\frac{3}{4}$ این دختران انتظار ازدواج را می کشند و در

-
1. Marriage
 2. Malhotora
 3. Mensch
 4. Sing
 5. Casterline

روایهای خود همسری با شغل پردرآمد را می‌بینند و نقش خود را به عنوان همسر، مادر و سرپرست خانواده به تصویر می‌کشند (سزکلی، ۲۰۰۲).

علیرغم وجود چنین تصور و انتظاری، این امر برای همه به صورت یکسان اتفاق نمی‌افتد و در سال‌های اخیر تغییرات و تحولاتی در زمینه سن ازدواج، کم و کیف آن و انتظارات دختران به وجود آمده است. در گذشته افراد بعد از رسیدن به سن بلوغ سریعاً ازدواج می‌کردند و تشکیل زندگی می‌دادند ولی امروزه با بالا رفتن سن ازدواج بین دوران بلوغ و ازدواج آنها فاصله افتاده است. این امر تحولاتی را در زندگی افراد به وجود می‌آورد شناخت دقیق این تحولات، می‌تواند از طریق مطالعه تجربه زندگی آنان صورت گیرد.

بر این اساس تحقیق حاضر بر آن است که با رویکرد پدیدارشناختی به مطالعه تجربه زندگی

دختران مجرد ۳۵-۴۵ ساله شهر تهران پردازد.

بیان مساله

در جامعه ما خانواده، نقش و جایگاهی عمده در زندگی افراد دارد و بر این اساس در بحث خانواده در ایران، بحث ازدواج از ابعاد مختلف مورد توجه است. جامعه ما در چند دهه اخیر تغییرات اجتماعی وسیعی را پشت سر گذارده است و قیامی چون انقلاب، جنگ و دیگر وقایع اجتماعی، سیاسی، اقتصادی، تغییرات زیادی در حوزه‌های مختلف از جمله در حوزه خانواده و مسایل مرتبط بنا آن به همراه داشته است و این تغییرات تاحدی تابع تغییرات در سطح جهانی نیز می‌باشد.

از جمله مسایلی که در حوزه خانواده و ازدواج مطرح است مساله تاخیر در سن ازدواج زنان و مردان و به ویژه زنان است اگر چه ازدواج امری مهم در زندگی هر فردی است اما بنا به دلایل بیولوژیک، اجتماعی و فرهنگی اهمیت آن برای زنان بیشتر از مردان است. توجه به این نکته که ازدواج مطلوب زنان است و برای زنان، به این معنی است که آنها افرادی با ارزش و قابل پذیرش هستند و این پذیرفته شدن تمام زندگی آنها است بیشتر قابل تعمق و بررسی است (سزکلی، ۲۰۰۲).

آمار موجود در کشور حاکی از افزایش تعداد مجردین در چند دهه اخیر است.

جدول ۱- توزیع فراوانی دختران هرگز ازدواج نکرده در سالهای ۱۳۶۵، ۱۳۷۵ و ۱۳۸۵ در شهر

تهران را نشان می‌دهد.

جدول (۱) توزیع فراوانی دختران هرگز ازدواج نکرده در شهر تهران

سال	۱۳۶۵	۱۳۷۵	۱۳۸۵
گروه‌های سنی دختران			
۳۵ - ۳۹	۸۴۴۷	۱۳۴۷۱	۲۴۵۹۰
۴۰ - ۴۴	۴۵۰۳	۷۰۷۹	۱۵۲۹۸
۴۵ - ۴۹	۲۷۲۴	۴۰۸۰	۹۵۶۳

ماخذ: مرکز آمار ایران نتایج سرشماری سال‌های ۱۳۶۵، ۱۳۷۵ و ۱۳۸۵ در شهر تهران

یافته‌های سه دوره آمارگیری متوالی در مرکز آمار ایران در طی سال‌های ۱۳۶۵، ۱۳۷۵ و ۱۳۸۵، نشان از روند صعودی تعداد دختران هرگز ازدواج نکرده در فاصله سنی بین ۳۵-۴۵ سال را نشان می‌دهد. به عنوان مثال در سال ۱۳۶۵ گروه سنی دختران ۴۰-۴۴ ساله، ۴۵۰۳ هزار نفر بوده در حالی که این رقم در سال ۱۳۷۵، به ۷۰۷۹ هزار نفر و در سال ۱۳۸۵، به ۱۵۲۹۸ نفر رسیده است. همچنین مقایسه درصد دختران هرگز ازدواج نکرده در این سال‌ها حاکی از افزایش دختران هرگز ازدواج نکرده می‌باشد.

جدول ۲- درصد دختران هرگز ازدواج نکرده در سال‌های ۱۳۶۵، ۱۳۷۵ و ۱۳۸۵ در شهر تهران را

نشان می‌دهد.^۱

$$۱۰۰ \times \frac{\text{افراد هرگز ازدواج نکرده در هر گروه سنی}}{\text{کل جمعیت در همان گروه سنی}} = \text{درصد دختران هرگز ازدواج نکرده}$$

جدول (۲) درصد دختران هرگز ازدواج نکرده در شهر تهران

سال	۱۳۶۵	۱۳۷۵	۱۳۸۵
گروه‌های سنی دختران			
۳۵ - ۳۹	۲/۵٪	۵/۴٪	۸٪
۴۰ - ۴۴	۴٪	۴٪	۵/۳٪
۴۵ - ۴۹	۲/۵٪	۳٪	۴٪

درصد دختران ازدواج نکرده، در گروه سنی ۳۵-۳۹ ساله، در سال ۱۳۶۵، ۲/۵ درصد بود، در حالی که در سال ۱۳۷۵، به ۵/۴ درصد و در سال ۱۳۸۵، به ۸ درصد رسیده است. به عبارتی در فاصله سال‌های ۱۳۶۵ تا ۱۳۸۵، درصد دختران هرگز ازدواج نکرده در این گروه سنی بیش از سه برابر شده است.

زندگی مجردی ممکن است برای عده‌ای از افراد با رضایت و خوشنودی همراه باشد ولی این زندگی، مطلوب کل افراد جامعه نمی‌باشد. همچنین، مجرد زندگی کردن در برخی از زمان‌ها، مثل دوران نوجوانی، مساله‌ای عادی می‌باشد ولی فرهنگ و ایدئولوژی جامعه ما زندگی مشترک را بهنجار و زندگی تجردی را نوعی نابہجاری می‌داند البته این امر تنها خاص جامعه ما نیست. آن اوکلی^۱ یادآور شده است که زنان ازدواج نکرده، زنان مطلقه و... در معرض بدگمانی و سوءظن هستند زیرا ظاهرا

1. Un oklei

حقیقت جزمیات فرهنگی را رد می‌کند، قبول ندارند که زن و مرد از طریق وصلت با یکدیگر کامل می‌شوند (برناردز^۱، ۱۳۸۴: ۳۲۵).

در تمامی کشورها زنان تحت فشار هستند و دختران به لحاظ بافت فرهنگی و اجتماعی موجود در جامعه شرایطی متفاوت از پسران دارند و بیش از پسران تحت فشارهای اجتماعی و فرهنگی هستند. در جامعه ما نیز زنان با محدودیت‌هایی مواجه هستند و جهت ازدواج تحت فشار فرهنگی قرار دارند. این درحالی است که باید انتخاب شوند ازدواج نکردن دختران مساله‌ای ناخوشایند هم برای خودشان و هم برای جامعه محسوب می‌شود. یک دختر مجرد همواره درگیر پاسخ دادن به سوالات پنهان و یا آشکار دیگران در زندگی خود می‌باشد و بی‌تردید پاسخ دادن به سوالات افراد فشار روانی و سنگینی را بر او وارد می‌کند. آنها همچنین شاهد نگرانی خانواده‌هایشان در مورد آینده خویش هستند و همگی اینها دست به دست هم داده و فرد مجرد را ناتوان و یا در مواردی بیمار و افسرده می‌کند. سترستن^۲ و همکاران وی در تحقیق خود دریافتند زنانی که هرگز ازدواج نکرده‌اند احساس ننگ و لکه‌دار بودن دارند و در ساختارهای اجتماعی راحت نیستند چراکه آنها در فرهنگ زوج محور قرار ندارند (شارپ^۳، ۲۰۰۷).

تاخیر در سن ازدواج تبعات ناگواری هم در سطح فردی و هم در سطح اجتماعی بدنبال دارد. در سطح فردی، ممکن است فرد مجرد دچار وسواس زیاد در انتخاب همسر شود احساس نگرانی، احساس درماندگی، احساس ناامیدی کند و از اینکه ازدواج برای او فراهم نشده حتی احساس گناه کند که

1. Bernardes
2. Settersten
3. Sharp

همگی ازدواج کرده‌اند. در بعضی مواقع در مقایسه خود با دوستان هم سن و سال، حتی ممکن است دچار احساس بی‌کفایتی شود. چه بسیار از دخترانی که با وجود پایگاه اجتماعی بالا و برخورداری از سطح تحصیلات بالا، شغل مناسب و... به دلیل ازدواج نکردن سرخورده و ناامید شده‌اند.

وقتی دختری ازدواج نمی‌کند ممکن است سال‌های پایانی عمر خود را در تنهایی زندگی کند و نداشتن همدم و همراه در دوران پیری زندگی را سخت و دشوار می‌کند. مشکلات دختران مجرد در صورت از دست دادن والدین و نداشتن استقلال مالی نیز افزایش می‌یابد. ترس از آینده، سلامت جسمی و روانی آنها را به خطر می‌اندازد. بنکلوف^۱ در سال ۱۹۹۴ مقایسه‌ای از دلایل درمان زنان در مراحل مختلف انجام داد نتایج او نشان داد که در میان اقشار مختلف زنان، افراد مجرد، مادران مجرد، زنانی که با کمبود نقش در زندگی مثل همسر، کارمند، یا دانشجو مواجه هستند بیشترین آسیب‌پذیری را احساس می‌کنند (لوئیس^۲ و مون^۳، ۱۹۹۷).

مساله دیگری که این‌گونه دختران با آن روبرو هستند مساله غریزه جنسی می‌باشد. با ازدواج، غریزه جنسی به صورت مشروع ارضاء می‌شود ولی دختری که تا به حال ازدواج نکرده و این نیاز برآورده نشده است، احساس ناکامی می‌کند و این امر می‌تواند منجر به افسردگی و کاهش اعتماد به نفس شود.

-
1. Bankloff
 2. Lewis
 3. Moon

ارضای تمایلات جنسی دارای چنان اهمیتی است که زیگموند فروید علت بیماری‌های روانی را محرومیت و ناکامی‌های جنسی می‌داند و اثر تخریبی محرومیت میل جنسی وقتی آشکار می‌شود که تمایلات جنسی برانگیخته و تحریک شود ولی ارضای آن با ناکامی مواجه گردد (شایسته، ۱۳۸۲).

غزالی برای ازدواج و تشکیل زندگی مشترک فوایدی را مطرح کرده از جمله مهمترین این فواید

فرزندآوری زنان و اجتناب از گناه و معصیت می‌باشد (آستین‌فشان، ۱۳۸۰).

تاخیر در سن ازدواج تبعات اجتماعی نیز به دنبال دارد که از جمله می‌توان به تزلزل نهاد خانواده و

آسیب‌های اجتماعی ناشی از آن اشاره کرد.

با توجه به چنین مسائلی، مطالعه و بررسی زندگی دختران مجرد و تاخیر سن ازدواج آنان ضروری

به نظر می‌رسد. مطالعه و بررسی تجربیات دخترانی که در فکر ازدواج هستند ولی بنا به دلایلی ازدواج

نکرده‌اند نیازی اساسی است. پژوهش‌هایی که تاکنون، درخصوص تاخیر سن ازدواج انجام شده‌اند به

علل و عوامل آن پرداخته‌اند و تاکنون پژوهشی کیفی در زمینه تجربه زندگی آنان در ایران صورت

نگرفته است. بررسی تجربه زندگی مجردی دختران مجرد راهی است برای نزدیک شدن به درک

دنیایی که دختران مجرد در آن زندگی می‌کنند و چنین مطالعه‌ای شناخت دقیق‌تر شرایط دختران

مجرد را موجب خواهد شد.

اهمیت و ضرورت موضوع

روند ازدواج در جوامع در حال تغییر می‌باشد. کاهش باروری، افزایش سن ازدواج، سطح بالای شکست در ازدواج و جدایی، افزایش نسبت کودکانی که خارج از حوزه ازدواج متولد می‌شوند و... از جمله تبعات این تغییر در جوامع غربی است ولی شرایط اجتماعی و فرهنگی جامعه ما از جوامع غربی متفاوت می‌باشد در جامعه ما هنوز نهاد خانواده از جایگاه والا و ارزشمندی برخوردار است و این نهاد جز با ازدواج، تحقق نمی‌یابد. اگر چه تغییر در حوزه خانواده و ازدواج در جامعه ما نیز مشهود است، این تغییرات در برخی موارد چون کاهش باروری، افزایش سن ازدواج و افزایش طلاق قابل مقایسه با آن جوامع است، اما در برخی موارد چون روابط خارج از حوزه ازدواج که برخلاف اعتقادات مذهبی و فرهنگی ما است قابل مقایسه نیست. لذا در چنین شرایطی تجربه تجرد در جامعه ما متفاوت از جوامع غربی که فرهنگی متفاوت از ما دارند می‌باشد و لازم است که به طور خاص مورد بررسی و مطالعه قرار گیرد.

افزایش سن ازدواج در میان زنان و مشکلات مربوط به آن در بسیاری از جوامع شناخته شده است و تحقیقات بسیاری در سطح جهان و ایران در زمینه تاخیر سن ازدواج صورت گرفته است ولی اکثر تحقیقات با رویکرد کمی به این مساله پرداخته‌اند. تحقیقات موجود به دنبال علل تاخیر سن ازدواج بوده‌اند و آن را ناشی از تغییرات در حوزه‌های اجتماعی و فرهنگی دانسته‌اند. تحقیقات اندکی به مطالعه تجربیات دختران مجرد پرداخته‌اند. این در حالی است که با بررسی تجربیات دختران مجرد می‌تواند درکی عمیق‌تر از پدیده را ارائه دهد. با انجام پژوهش کیفی خصوصا پدیدارشناسی که برای